

Žilní tromboembolie u onkologických stavů (CAT – Cancer Associated Thrombembolism)

Článek obsahuje: Doporučený postup prevence, diagnostiky a léčby žilní tromboembolické příhody v onkologii – publikováno v: Modrá kniha České onkologické společnosti, hlavní autoři: Hirmerová J., Vokurka S., Malý R., Kvasnička T., Kessler P., Gumulec P., Karetová D., Tesařová P.

doc. MUDr. Debora Karetová, CSc.

II. interní klinika kardiologie a angiologie, Všeobecná fakultní nemocnice a 1. lékařská fakulta UK, Praha

Nádorové onemocnění je významným rizikem vzniku žilní trombózy a plicní embolie (Venous Thrombembolic Event, VTE). Incidence trombózy spojené s onkologickým onemocněním (Cancer Associated Thrombosis, CAT) stoupá vzhledem ke zlepšení možností protinádorové léčby a prodloužení života pacientů. CAT činí až čtvrtinu všech případů žilní tromboembolie, způsobuje vyšší morbiditu i mortalitu a také zhoršení kvality života. Standardem léčby byly po léta nízkomolekulární hepariny (Low Molecular Weight Heparins, LMWH). V posledních letech se objevila data o účinnosti a bezpečnosti léčby v této populaci také přímými orálními antikoagulanty (Direct Oral Anticoagulants, DOAC), a ta byla proto zavzata do mezinárodních doporučení. V akutní fázi prokázaly orální inhibitory faktoru Xa (xabany) lepší účinnost v prevenci recidivy VTE oproti nízkomolekulárním heparinům, nicméně u edoxabanu a rivaroxabanu s vyšším rizikem krvácivé příhody. Proto pro léčbu DOAC jsou vhodní selektovaní onkologicky nemocní s nízkým rizikem krvácení, s nádory mimo gastrointestinální nebo genitourinální trakt a také ti, u nichž není předpoklad interakce DOAC s jinými léčivými.

Klíčová slova: žilní tromboembolie, maligní onemocnění, prevence, diagnostika, léčba, nízkomolekulární hepariny, apixaban, edoxaban, rivaroxaban.

Cancer-associated thromboembolism

Cancer is a major risk factor for venous thromboembolism (VTE). The incidence of cancer-associated thrombosis (CAT) in cancer patients is increasing due to improved antitumor treatment options and the prolongation of patients' lives. It constitutes up to 25% of all VTE cases. CAT causes higher morbidity and mortality, as well as a deterioration in the quality of life. Daily subcutaneous low-molecular-weight heparin (LMWH) has been the standard treatment for CAT for years. Data on the safety and efficacy of direct oral anticoagulants (DOACs) in this population have emerged in recent years and have been included in recent international guidelines. For the acute-phase treatment, the anti-Xa inhibitors (apixaban, edoxaban, rivaroxaban) showed better efficacy than LMWH in preventing VTE recurrence; however, rivaroxaban and edoxaban were also associated with an increased risk of bleeding events. Recent guidelines recommend DOACs for the treatment of CAT in selected cancer patients (eg, low bleeding risk, no luminal gastrointestinal or genitourinary malignancies, no interfering medications).

Key words: cancer-associated thrombosis, prevention, diagnosis, treatment, low-molecular-weight heparins, apixaban, edoxaban, rivaroxaban.

Úvod

Úzký vztah mezi malignitami a hemostatickým systémem je znám po mnoho desetiletí. Nádorové buňky uvolněním prokoagulačních faktorů aktivují trombocyty, zánětlivé působky a vlastní koagulační kas-

kádu. Nepřekvapivě je 20–30 % všech žilních tromboembolií spojeno s maligním procesem. Zčásti jde o okultně probíhající nádor, zčásti o vážnou komplikaci již diagnostikovaného tumoru. Léčba zjištěné tromboembolie musí být zavedena neodkladně a vedena stejně

důsledně jako u neonkologických stavů. Při posuzování nutné délky antikoagulační medikace musíme brát v úvahu vyšší riziko rekurence, na druhou stranu je však v řadě případů přítomno zvýšené riziko krvácení. Problematický je také aspekt možných